

บทที่ 4

การผลิตและการจำหน่าย

ในบทนี้จะศึกษาถึงการผลิตเลือกกระต๊อบอุตสาหกรรมในครอบครัวว่าโดยเฉลี่ยแล้วการผลิตเต็มประสิทธิภาพหรือไม่ รวมทั้งศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ผลิต วัตถุดิบ แรงงาน และเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต ตลอดจนการจำหน่ายสินค้าที่ผลิตได้

การผลิต

1. ผู้ผลิต ในกระบวนการผลิตเลือกกนี้ บุคคลที่สำคัญคือ ผู้ผลิต เพราะเป็นผู้ที่นำทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้ จนก่อให้เกิดเป็นตัวสินค้าขึ้นมา พร้อมทั้งจะจำหน่ายแก่ผู้บริโภคต่อไป สำหรับผู้ผลิตซึ่งเข้ามาประกอบอาชีพเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเลือกในจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์อย่างมาจกประชาชน 2 ท้องที่คือ ที่หมู่บ้านเล่มีดงาม ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองสมุทรปราการ (ต่อไปจะขอเรียกว่า กลุ่มเล่มีดงาม) และที่ตำบลบางสำเภา อำเภอแหลมสิงห์ (ต่อไปจะขอเรียกว่า กลุ่มบางสำเภา) สาเหตุที่เลือกประชาชนใน 2 ท้องที่นี้ เป็นตัวแทนของประชากรในเขตจังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากในปัจจุบันท้องที่ทั้งสอง นับได้ว่าเป็นแหล่งผลิตรายใหญ่ที่มีประชาชนที่ประกอบอาชีพทอเสื่ออยู่กันอย่างหนาแน่น และเป็นแหล่งผลิตที่มีชื่อเสียงมากของจังหวัดสมุทรปราการ ส่วนผู้ผลิตในท้องที่อื่น ๆ นั้น แม้จะทำอาชีพนี้แต่ก็อยู่ในลักษณะที่กระจายกันอยู่ไม่หนาแน่นอย่าง 2 แหล่งข้างต้น

จากการสำรวจข้อมูลพบว่า การที่ผู้ผลิตเกือบทั้งหมด (ประมาณ 94 เปอร์เซ็นต์) เข้ามาประกอบอาชีพนี้ เพราะเป็นอาชีพที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ที่ประกอบอาชีพนี้เพราะมีคนชักชวน ไม่มีอาชีพอื่น และอื่น ๆ คือต้องการอนุรักษ์ศิลปหัตถ์บ้าน อย่างละประมาณ 2 เปอร์เซ็นต์ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ลำเหตุที่เข้ามาประกอบอุตสาหกรรมการทอเสื้อ

ลำเหตุที่เข้ามาประกอบ อุตสาหกรรม	กลุ่มเส้นด้าย		กลุ่มบางละเอียด		รวม	
	จำนวน ราย	ร้อยละ	จำนวน ราย	ร้อยละ	จำนวน ราย	ร้อยละ
สืบทอดอาชีพตามบรรพบุรุษ	20	34.49*	35	60.35*	55	94.84
ตามคำชักชวน	1	1.72	-	-	1	1.72
ไม่มีอาชีพอื่น	-	-	1	1.72	1	1.72
อื่น ๆ	1	1.72	-	-	1	1.72
รวม	22	37.93	36	62.07	58	100

หมายเหตุ : * เพิ่มร้อยละ 0.01 เพื่อให้ผลรวมครบ 100 เปอร์เซ็นต์ อนึ่งในส่วนของ
คำอธิบายประกอบนั้นเพื่อให้มองเห็นตัวเลขที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึง
จำนวนร้อยละเป็นเลขจำนวนเต็มโดยประมาณ สำหรับรายละเอียดโปรดดู
จากตาราง

นอกจากนี้ผู้ผลิตส่วนใหญ่ประมาณ 79 เปอร์เซ็นต์ จะประกอบอาชีพนี้เป็นอาชีพ
รอง กล่าวคือ จะทอเสื้อหลังจากเสร็จสิ้นฤดูกาลทอผ้า ส่วนที่เหลือประมาณ 21 เปอร์เซ็นต์
ก็ประกอบเป็นอาชีพหลัก คือทอกันตลอดปีโดยไม่ทำการเกษตร ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ประเภทของอาชีพ

ประเภทของอาชีพ	กลุ่มเส้นด้าย		กลุ่มบางละเอียด		รวม	
	จำนวน ราย	ร้อยละ	จำนวน ราย	ร้อยละ	จำนวน ราย	ร้อยละ
อาชีพหลัก	4	6.90	8	13.79	12	20.69
อาชีพรอง	18	31.03	28	48.28	46	79.31
รวม	22	37.93	36	62.07	58	100

2. ส่วนประกอบของการผลิต ได้แก่ วัตถุดิบ แรงงาน และเครื่องมือ อุปกรณ์
ที่ใช้ในการผลิต

2.1 วัตถุดิบ วัตถุดิบที่จะกล่าวถึงในที่นี้ ได้แก่ เล็นนก และเล็นนปอที่ใช้ใน
การทอเสื่อ จากการสำรวจพบว่า ผู้ผลิตส่วนใหญ่มักจะทำเองโดยทำการปลูกกกและปอเอง
ตั้งแต่แรก จากนั้นจึงนำมาทำให้เป็นเล็นนกและเล็นนปอเพื่อใช้ในการทอเสื่อต่อไป สำหรับผู้ที่
ผลิตเองแล้วไม่พอใช้ก็จะซื้อเพิ่มจากเพื่อนบ้านทั้งในท้องถิ่นเดียวกันและใกล้เคียงที่ผลิตไว้อย่าง
แต่ก็มีบางส่วนที่ซื้อมาใช้โดยไม่ทำการผลิตเองเลย ซึ่งการซื้อจากผู้อื่นนี้นิยมซื้อในลักษณะของ เล็นน
กและเล็นนปอที่สำเร็จแล้ว พร้อมทั้งจะใช้งานได้ทันที

ตารางที่ 4.3 วิธีการจัดหาวัตถุดิบ

วัตถุดิบ / กลุ่ม ผู้ผลิต	วิธีการจัดหาวัตถุดิบ						รวม	
	ผลิตเอง		ซื้อ		ทั้งผลิตเอง และซื้อ			
	จำนวน ราย	ร้อยละ	จำนวน ราย	ร้อยละ	จำนวน ราย	ร้อยละ	จำนวน ราย	ร้อยละ
เล็นนก								
-กลุ่มเล็นนดงาม	13	22.41	5	8.62	4	6.90		
-กลุ่มบางสระแก้ว	16	27.59	5	8.62	15	25.86		
รวม	29	50.00	10*	17.24	19*	32.76	58	100
เล็นนปอ								
-กลุ่มเล็นนดงาม	11	18.97	7	12.07	4	6.90		
-กลุ่มบางสระแก้ว	35	60.34	1	1.72	-	-		
รวม	46	79.31	8**	13.79	4**	6.90	58	100

หมายเหตุ : ยอดรวมของผู้ผลิตที่ถือว่าได้มีการสั่งซื้อวัตถุดิบจากผู้อื่นมาใช้เป็นดังนี้

กรณีการซื้อกก - จาก * บวก * รวม 29 ราย

กรณีการซื้อปอ - จาก ** บวก ** รวม 12 ราย

จากตารางที่ 4.3 จะเห็นได้ว่า วิธีการตัดหวัดฤดูใบของผู้ผลิตเป็นดังนี้ คือ

เส้นกก เครื่องหนึ่งของผู้ผลิตคือ 50 เปอร์เซ็นต์ ทำการผลิตขึ้นเอง
 ประมาณ 17 เปอร์เซ็นต์ของผู้ผลิต สักหาโดยการซื้อ และ
 ประมาณ 33 เปอร์เซ็นต์ของผู้ผลิต สักหามาจากทั้ง 2 วิธีคือ ทั้งผลิตเอง
 และซื้อเพิ่มเติมจากผู้อื่นเมื่อกกที่ผลิตเองไม่เพียงพอ

เส้นปอ ประมาณ 79 เปอร์เซ็นต์ของผู้ผลิต ทำการผลิตขึ้นเอง
 ประมาณ 14 เปอร์เซ็นต์ของผู้ผลิต สักหาโดยการซื้อ และ
 ประมาณ 7 เปอร์เซ็นต์ของผู้ผลิต สักหามาจากทั้ง 2 วิธี

ในกรณีที่ผู้ผลิตบางส่วนตามตารางที่ 4.3 ทำการซื้อเส้นกกและเส้นปอจากผู้อื่นจำนวน
 29 ราย และ 12 รายตามลำดับนั้น จากตารางที่ 4.4 จะเห็นได้ว่า ผู้ผลิตที่ทำการซื้อเส้นกก
 เหล่านั้นจะซื้อเส้นกกชนิดที่ยังไม่ย้อมสี และนำมาย้อมสีเองทั้งหมด ส่วนเส้นปอที่ซื้อ ผู้ผลิต
 ส่วนใหญ่ประมาณ 83 เปอร์เซ็นต์จะซื้อชนิดที่ยังไม่ย้อมสีและนำมาย้อมสีเอง ที่เหลือประมาณ 17
 เปอร์เซ็นต์จะซื้อชนิดที่ย้อมสีแล้ว โดยให้เหตุผลว่าเพื่อประหยัดเวลา

ตารางที่ 4.4 ชนิดวัตถุดิบที่ซื้อ

วัตถุดิบ กลุ่ม ผู้ผลิต	ชนิดวัตถุดิบที่ซื้อ								รวม	
	ยังไม่ย้อมสี						ย้อมสีแล้ว			
	ย้อมสีเอง		จ้างย้อม		ไม่ย้อม					
	จำนวน ราย	ร้อยละ	จำนวน ราย	ร้อยละ	จำนวน ราย	ร้อยละ	จำนวน ราย	ร้อยละ	จำนวน ราย	ร้อยละ
เส้นกก										
-กลุ่มเส้นเม็ดงาม	9	31.03	-	-	-	-	-	-		
-กลุ่มบางสระแก้ว	20	68.97	-	-	-	-	-	-		
รวม	29	100	-	-	-	-	-	-	29	100
เส้นปอ										
-กลุ่มเส้นเม็ดงาม	9	75.00	-	-	-	-	2	16.67		
-กลุ่มบางสระแก้ว	1	8.33	-	-	-	-	-	-		
รวม	10	83.33	-	-	-	-	2	16.67	12	100

อึ่งสำหรับสิ่งที่คุณผลิตใช้เป็นเส้นเอ็นของเสือกนั้น โดยปกติผู้ผลิตจะใช้เส้นปอที่ได้จากต้นปอกระเจามารผลิตเป็นเส้นเอ็น ซึ่งเมื่อทอเป็นผืนเสื่อแล้วจะได้เสื่อที่มีคุณภาพดี ฝอยการไ้ใช้งานยาวนาน แต่ผู้ผลิตบางรายอาจใช้เอ็นพลาสติกแทนเอ็นปอในบางโอกาส เช่น ในกรณีที่เร่งผลิตและไม่สามารถจัดหาเอ็นปอได้ทันหรือต้องการลดต้นทุนการผลิต ทั้งนี้เพราะราคาของเอ็นพลาสติกจะถูกกว่าเอ็นปอ จากการสำรวจพบว่าผู้ผลิตส่วนใหญ่ประมาณ 95 เปอร์เซ็นต์ ยังคงนิยมใช้เอ็นปอเพียงอย่างเดียวด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น และที่เหลืออีกประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์จะใช้เส้นเอ็นทั้ง 2 ชนิดคือ ใช้ทั้งเอ็นปอ และเอ็นพลาสติกบ้างในบางโอกาสดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 สิ่งที่ใช้เป็นเส้นเอ็นของเสือก

สิ่งที่ใช้เป็นเส้นเอ็นของเสือก	กลุ่มเสม็ดงาม		กลุ่มบางสระเก้า		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
เอ็นปอ	22	37.93	33	56.90	55	94.83
เอ็นพลาสติก	-	-	-	-	-	-
ทั้ง 2 ชนิด	-	-	3	5.17	3	5.17
รวม	22	37.93	36	62.07	58	100

2.2 แรงงาน จากตารางที่ 4.6 จะเห็นได้ว่าผู้ผลิตส่วนใหญ่ประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์ใช้แรงงานที่เป็นสมาชิกในครอบครัวมาช่วยกันทำการผลิต โดยที่แต่ละคนได้เรียนรู้ฝึกฝนเกี่ยวกับอาชีพการทอเสื่อสืบต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ในเรื่องของค่าแรงนั้นโดยปกติจะไม่มีค่าจ้างให้แก่สมาชิกในครอบครัวเดียวกัน เนื่องจากเป็นลักษณะที่ช่วยกันทำมาหากินมากกว่าจะเป็นการจ้างงานโดยตรง

ตารางที่ 4.6 ประเภทของแรงงาน

ประเภทของแรงงาน	กลุ่มเสม็ดงาม		กลุ่มบางสระเก้า		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
1) สมาชิกในครอบครัว	18	31.03	34	58.62	52	89.65
2) ลูกจ้างเป็นรายชิ้น	-	-	-	-	-	-
3) ลูกจ้างประจำ	-	-	-	-	-	-
4) ลูกจ้างชั่วคราว	-	-	-	-	-	-
5) ทั้ง 1) และ 2)	4	6.90	2	3.45	6	10.35
รวม	22	37.93	36	62.07	58	100

ในกรณีที่แรงงานจากลุ่มอาชีพในครอบครัวมีไม่เพียงพอ ผู้ผลิตจึงจะทำทาร้างลูกจ้างโดยให้ค่าตอบแทนเป็นรายชิ้น ซึ่งมีผู้ผลิตประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ที่ใช้แรงงานทั้ง 2 ประเภทคือ ทั้งลุ่มอาชีพในครอบครัวและลูกจ้างเป็นรายชิ้น

2.3 เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการทอเสื่อ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมทอเสื่อในระดับครอบครัว เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ส่วนใหญ่จึงเป็นแบบง่าย ๆ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ผู้ผลิตสามารถประดิษฐ์ขึ้นใช้เองได้โดยไม่ต้องซื้อ ยกเว้นเข็ม ซึ่งอาจจะต้องอาศัยความชำนาญและความประณีตในการทำ จึงมักต้องจ้างทำ จากการสำรวจพบว่า ผู้ผลิตเสื่ออกทั้งหมดในเขตจังหวัดจันทบุรีจะทอเสื่อด้วยที่แบบนอนที่ทำด้วยไม้ โดยไม่มีการใช้ที่แบบตั้งเลย

สำหรับเรื่องของวิธีการผลิตเสื่ออกนั้น ได้กล่าวไว้โดยละเอียดแล้วในบทที่ 3 ในปัจจุบันนี้วิธีการผลิตส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นแบบเดิม ยกเว้นการแปรรูปเสื่ออกจากที่เป็นผืนให้เป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปบ้างตามรสนิยมของผู้ซื้อและให้ตรงตามความต้องการของตลาด ชนิดของผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในปัจจุบัน ได้แก่ เสื่อพับ ชุดรองภาชนะ กล้องใส่กระดาษเข็ดมือเข็ดหน้า กระเป๋าถือ และที่ใส่ของจดหมายแบบต่าง ๆ แต่เนื่องจากกระเป๋าถือและที่ใส่ของจดหมายนั้นไม่มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัว ขึ้นอยู่กับเคชวลลุ่มที่มี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เคชของเสื่ออกที่เหลือจากการทำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ดังนั้นในที่นี้จะไม่ขอกกล่าวถึง ในลุ่มนรายละเอียดยของผลิตภัณฑ์ทั้ง 2 ชนิดนี้ แต่จะแสดงโดยใช้ภาพแทนดังปรากฏในภาคผนวก ก ท้ายเล่ม

3. ประสิทธิภาพในการผลิต ในที่นี้หมายถึง ความสามารถของปัจจัยแรงงานในการผลิตสินค้าใน 1 หน่วยเวลา

ในการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการผลิตนี้ ได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้ว่า "การผลิตเสื่ออกระดับอุตสาหกรรมในครอบครัวนี้ โดยเฉลี่ยแล้ว การผลิตยังไม่เต็มประสิทธิภาพ" ซึ่งประสิทธิภาพในการผลิตในที่นี้จะหมายถึง ความสามารถในการผลิต โดยพิจารณาถึงการที่ใช้ปัจจัยแรงงานว่ามีการใช้แรงงานอย่างเต็มที่หรือไม่ โดยเปรียบเทียบปริมาณผลผลิตจริงกับผลผลิตที่ควรจะได้รับ ถ้าผลผลิตที่ได้รับเป็นที่พอใจ (Favorable) แสดงว่า มีการผลิตเต็มประสิทธิภาพ แต่ถ้าผลผลิตที่ได้รับไม่เป็นที่พอใจ (Unfavorable) แสดงว่า การผลิตยังไม่เต็มประสิทธิภาพ

ดังนั้นเพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าเป็นจริงหรือไม่ จึงวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการผลิตดังกล่าวข้างต้น ดังนี้คือ

ความสามารถในการผลิต เนื่องจากการทอเสื่อในระดับครอบครัวนี้ขึ้นอยู่กับ แรงงานเป็นหลัก ทำให้ไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่าในวันหนึ่ง ๆ ผลผลิตที่เกิดจากการทอเสื่อนั้น เป็นกี่คืบหรือกี่นิ้ว หากวันใดมีการใช้แรงงานมากผลผลิตที่ได้ก็จะมาก หากวันใดใช้แรงงาน น้อยผลผลิตที่ได้ก็จะลดลง ดังนั้นผลผลิตที่ได้ในแต่ละวันจึงไม่สม่ำเสมอ

จากการศึกษาในเรื่องของเวลาที่ผู้ผลิตในแต่ละวันนั้น พบว่าเป็นการยากที่จะ กำหนดเวลาที่แน่นอนลงไปว่า ในวันหนึ่ง ๆ นั้นผู้ผลิตใช้เวลาทั้งหมดกี่ชั่วโมงในการทอเสื่อ ทั้งนี้ เพราะการทอเสื่อนี้เป็นลักษณะของอุตสาหกรรมในครอบครัว จุดมุ่งหมายส่วนใหญ่ไม่ได้เน้นที่ การค้า แต่เป็นการทำเพื่อฆ่าเวลาหรือใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เท่านั้น สังเกตได้จาก การกระทำต่าง ๆ เช่น การทำอาชีพนี้เพื่ออาชีพรอง ความไม่สม่ำเสมอ ไม่มีกฎเกณฑ์ในการ ทำงานที่แน่นอน ตายตัว เวลาที่ผู้ผลิตใช้ในการทอเสื่อในแต่ละวันนั้นก็เป็นเวลาของผู้ผลิตว่างจาก ภาระกิจประจำวันแล้ว จะเห็นได้ว่า ผู้ผลิตมิได้เคร่งครัดต่อเวลาการทำงานนัก โดยเฉพาะ อย่างยิ่งเวลาเริ่มงาน และเวลาเลิกงานนั้นจะขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้ผลิตเอง ซึ่งลักษณะเช่น นี้ต่างจากอุตสาหกรรมประเภทอื่นที่มุ่งผลิตเพื่อการค้าเป็นอย่างมาก เพราะอุตสาหกรรมที่มุ่งการค้า นั้น จะมีการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เช่น ในแต่ละ วันจะใช้เวลาในการผลิตกี่ชั่วโมง เวลาเริ่มงาน และเวลาเลิกงานคือเวลาใด

จากการที่ผู้ผลิตใช้เวลาส่วนที่เหลือจากภาระกิจประจำวัน หรืองานประจำมาทอ เสื่อนี้เองทำให้ผู้ผลิตมีเวลาทอเสื่อไม่เต็มที่ และแม้แต่เมื่อเริ่มงานทอเสื่อไปแล้วก็มีได้ทั้งทออยู่ ตลอดเวลา หากมีธุระอื่น ๆ ผู้ผลิตจะหยุดทอ ดังนั้นในแต่ละวันจะได้เสื่อไม่มากนัก เช่น การ ทอเสื่อชนิด 5 คืบ ถ้าทอเต็มที่ตลอดวันคือวันละ 8 ชั่วโมงทำงานปกติ จะได้เสื่อชนิดนี้ประมาณ วันละ 2 ผืน สำหรับกกละเอียด หากเป็นกกหยาบจะได้ประมาณวันละ 3 ผืนต่อแรงงาน 2 คน เนื่องจากการทอเสื่อต้องใช้คนทอ 1 คน และคนฟุ้งกกอีก 1 คน แต่ถ้าไม่ได้ทอเต็มที่ตลอดวัน คือทอบ้างหยุดบ้าง ก็จะได้ประมาณวันละ 1 ผืน สำหรับกกละเอียด และประมาณวันละ 2 ผืน สำหรับกกหยาบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความชำนาญและฝีมือของผู้ทอแต่ละคนด้วย ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบปริมาณผลผลิตจริงกับผลผลิตที่ควรจะได้โดยเฉลี่ยต่อวันและต่อ
แรงงาน 2 คน ในการทอเสื่อแต่ละชนิด

ชนิดของเสื่อ	ผลผลิตจริง (ผืน)		ผลผลิตที่ควรจะได้ (ผืน) (ถ้าทำงานเต็มที่)		ความแตกต่าง	
	กลุ่ม เส้มีดงาม	กลุ่ม บางล่ระเก้า	กลุ่ม เส้มีดงาม	กลุ่ม บางล่ระเก้า	กลุ่ม เส้มีดงาม	กลุ่ม บางล่ระเก้า
เสื่อชนิด 5 คืบ	$1 \frac{3}{4}$	2	2	3	$(\frac{1}{4})$	(1)
เสื่อชนิด 6 คืบ	$1 \frac{1}{2}$	2	2	3	$(\frac{1}{2})$	(1)
เสื่อชนิด 7 คืบ	$1 \frac{1}{4}$	$1 \frac{3}{4}$	$1 \frac{1}{2}$	2	$(\frac{1}{4})$	$(\frac{1}{4})$
เสื่อชนิด 8 คืบ	1	$1 \frac{1}{2}$	$1 \frac{1}{2}$	2	$(\frac{1}{2})$	$(\frac{1}{2})$
เสื่อชนิด 9 คืบ	$\frac{3}{4}$	$1 \frac{1}{4}$	1	$1 \frac{1}{2}$	$(\frac{1}{4})$	$(\frac{1}{4})$
เสื่อชนิด 10 คืบ	$\frac{1}{2}$	1	1	$1 \frac{1}{2}$	$(\frac{1}{2})$	$(\frac{1}{2})$

หมายเหตุ : () หมายถึง Unfavorable (ไม่น่าพอใจ)

: เนื่องจากฝีมือในการสักกของกลุ่มเส้มีดงาม มีความละเอียดมาก ทำให้ได้เส้น
กกที่มีขนาดเล็ก ซึ่งทอได้ยากกว่ากลุ่มบางล่ระเก้า ซึ่งสักกเส้นใหญ่กว่า

จากตารางที่ 4.7 จะเห็นได้ว่า ผลผลิตของทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างที่ไม่
น่าพอใจเกิดขึ้นทั้งหมดคือ ผลผลิตจริงที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าผลผลิตที่ควรจะได้ ดังนั้น
จึงอาจกล่าวได้ว่า การผลิตของปัจจัยแรงงานในการผลิตเสื่อกกระดัดลำทรรวมในครอบครัวนี้
โดยเฉลี่ยแล้วการผลิตยังไม่เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากการใช้แรงงานยังไม่เต็มที่ ยังมีเวลา
ว่างที่มิได้นำมาใช้ในการผลิต จึงทำให้ปริมาณผลผลิตที่ได้รับไม่สูงเท่าที่ควรหรือยังไม่น่าพอใจ
(Unfavorable)

4. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต ที่สำคัญและเห็นได้ชัดคือ เรื่องของนโยบาย
การผลิต จากการสำรวจพบว่า ผู้ผลิตส่วนใหญ่ประมาณ 83 เปอร์เซ็นต์ มีนโยบายการผลิตที่ไม่

แน่นอนคือ ผลิตไปเรื่อย ๆ สำหรับผู้ผลิตที่ผลิตตามการว่าจ้างหรือสั่งทำ มีประมาณ 14 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่ผลิตตามเทศกาลท่องเที่ยวมีประมาณ 3 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 การใช้นโยบายการผลิต

นโยบายการผลิต	กลุ่มเสมีดงาม		กลุ่มบางสระแก้ว		รวม	
	จำนวนผู้ผลิต	ร้อยละ	จำนวนผู้ผลิต	ร้อยละ	จำนวนผู้ผลิต	ร้อยละ
ไม่แน่นอน	21	36.21	27	46.55	48	82.76
ขึ้นอยู่กับกรว่าจ้าง สั่งทำ	1	1.72	7	12.07	8	13.79
ขึ้นอยู่กับเทศกาลท่องเที่ยว (โดยเฉพาะช่วงเงาะ ทุเรียนลูก)	-	-	2	3.45	2	3.45
รวม	22	37.93	36	62.07	58	100

จากตารางที่ 4.8 การที่ผู้ผลิตส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 83 ไม่มีนโยบายการผลิตที่แน่นอนนั้น ทำให้ผลผลิตที่ได้พลอยไม่แน่นอนไปด้วย ทั้งนี้นอกจากที่การผลิตจะขึ้นอยู่กับเวลาว่าง และปัจจัยแรงงานที่มีตั้งที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การผลิตยังขึ้นอยู่กับเงินทุนของผู้ผลิตและวัตถุดิบอีกด้วย ซึ่งทั้ง 2 สิ่งนี้ต่างก็มีความสัมพันธ์กันคือ ในขณะที่วัตถุดิบโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สีย้อมขึ้นราคา ทำให้ผู้ที่มีเงินทุนน้อยไม่สามารถทำการผลิตเสือกกได้มาก ทั้งนี้เพราะเสือกกที่ตลาดนิยมจะต้องเป็นเสือกกที่มีสีสดงาม ดังนั้นสีย้อมจึงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการทอเสือกก อย่างไรก็ตามนี้อาจมีปัจจัยอื่นที่มีผลกระทบต่อการผลิตอีก เป็นต้นว่า ภาวะเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหลายนี้ต่างก็ส่งผลกระทบต่อการผลิตทั้งสิ้น แต่จะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดการผลิตของผู้ผลิตแต่ละรายซึ่งจะแตกต่างกันไป

การจำหน่ายของผู้ผลิต

1. วิธีการและช่องทางการจำหน่าย ในปัจจุบันนี้ ความต้องการของตลาดเกี่ยวกับเสื่อกกนั้นได้เปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งใช้เสื่อผืนมาเป็นเสื่อหับ (เสื่อปักชนิด) ทั้งนี้เนื่องจากเสื่อผืนนั้นไม่สะดวกต่อการติดตัวไปไหนมาไหน ผู้ผลิตจึงหันมาตัดแปลงเสื่อผืนให้เป็นเสื่อหับ ซึ่งสามารถหับเก็บได้ทำให้ไม่เปลืองเนื้อที่ในการเก็บ นอกจากนี้ยังมีการนำเสื่อผืนมาตัดเย็บให้เป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ อีกหลายชนิด และมีขายตามท้องตลาดทั่วไป สำหรับการจำหน่ายและการกำหนดราคาเป็นดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 การจำหน่ายและการกำหนดราคา

ผู้กำหนด ราคา กลุ่ม ผู้ผลิต	จำหน่ายโดย						รวม		
	(1) ผู้ผลิต		(2) คนกลาง		(3) ทั้งผู้ผลิตและ คนกลาง		จำนวน ราย	ร้อยละ	
	จำนวน ราย	ร้อยละ	จำนวน ราย	ร้อยละ	จำนวน ราย	ร้อยละ			
ก. ผู้ผลิต									
-กลุ่มเส่มืดงาม	-	-	-	-	-	-	-	-	
-กลุ่มบางสระแก้ว	-	-	1	1.72	1	1.72	2	3.44	
ข. ตกลงราคากัน									
-กลุ่มเส่มืดงาม	9	15.52	-	-	1	1.72	10	17.24	37.92%
-กลุ่มบางสระแก้ว	6	10.35	4	6.90	-	-	10	17.25	
ค. คนกลาง									
-กลุ่มเส่มืดงาม	-	-	9	15.52	-	-	9	15.52	41.38%
-กลุ่มบางสระแก้ว	-	-	15	25.86	-	-	15	25.86	
ง. ราคาตลาด									
-กลุ่มเส่มืดงาม	2	3.45	-	-	1	1.72	3	5.17	20.69%
-กลุ่มบางสระแก้ว	4	6.90	3	5.17	2	3.45	9	15.52	
รวม	21*	36.22	32	55.17	5*	8.61	58	100	100%

หมายเหตุ : ผู้ผลิตที่มีส่วนในการจำหน่ายเอง มีจำนวน 26 ราย (จาก * บวก *)

จากตารางที่ 4.9 จะเห็นว่า ผู้ผลิตประมาณ 36 เปอร์เซ็นต์ ที่จำหน่ายสินค้า ซึ่งผลิตได้เอง ผู้ผลิตประมาณ 55 เปอร์เซ็นต์ ที่มีคนกลางรับซื้อไปจำหน่าย และผู้ผลิตประมาณ 9 เปอร์เซ็นต์ ที่จำหน่ายด้วยตนเอง และมีคนกลางรับซื้อด้วยในบางครั้ง จากการสอบถามผู้ผลิตทราบว่า ผู้ผลิตที่ไม่ได้ทำการผลิตเสื้อผ้าหรือเย็บริมเสื้อเองนั้นส่วนใหญ่จะขายผ่านคนกลางภายในหมู่บ้านเพื่อนำไปผลิตต่อ โดยคนกลางนั้นจะไปรับซื้อถึงบ้าน ต่อจากนั้นลูกค้าจะไปขายต่อให้แก่ใครผู้ผลิตมักไม่ค่อยสนใจ สำหรับรายที่ทราบให้คำตอบว่า ลูกค้าที่รับซื้อจากตนจะไปขายอยู่ที่ตลาดในตัวอำเภอเมืองสันทบุรี และตามงานแสดงสินค้าต่าง ๆ ซึ่งร้านค้าในตลาดอำเภอเมืองสันทบุรีมีอยู่หลายร้าน ได้แก่ ร้านเสื้อสันทพานิช ร้านจำเริญหัตถกรรม ร้านก่องแก้ว ร้านวิบูลย์สุข ร้านไทยรุ่งเรือง ร้านปิงไท้เฮียง ร้านกวีจิ้งแข็งเอง ร้านเยี่ยม-เหยียน ร้านเสื้อสังวาลย์ ร้านปฐมโอสถ

ในกรณีที่ผู้ผลิตเป็นผู้จำหน่ายเอง ซึ่งมีจำนวน 26 รายนั้น จะมีการขายในลักษณะของการขายส่งเพียงอย่างเดียว 50 เปอร์เซ็นต์ และที่เหลืออีก 50 เปอร์เซ็นต์จะขายทั้งปลีกและส่งด้วย ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ลักษณะของการขาย

ลักษณะของการขาย	กลุ่มเสมีตงาม		กลุ่มบางสระแก้ว		รวม	
	จำนวนผู้ผลิต	ร้อยละ	จำนวนผู้ผลิต	ร้อยละ	จำนวนผู้ผลิต	ร้อยละ
ขายส่งเพียงอย่างเดียว	9	34.62	4	15.38	13	50
ขายปลีกเพียงอย่างเดียว	-	-	-	-	-	-
ทั้งขายส่งและขายปลีก	4	15.38	9	34.62	13	50
รวม	13	50.00	13	50.00	26	100

ในกรณีขายสิ่ง ผู้ขายสิ่งจะขายสิ่งที่ตลาดในตัวจังหวัดสมุทร และอำเภออื่น ๆ รอบนอก เช่น อำเภอของจังหวัดสมุทร นอกจากนี้ยังขายสิ่งยังที่อื่น ๆ ด้วย เช่น จังหวัดสุพรรณบุรี พิจิตร โลก ลพบุรี อโยธยา

ส่วนการขายปลีกนั้น จะเป็นการขายให้พนักงานคนไทยประมาณ 77 เปอร์เซ็นต์ของผู้ผลิต ขายให้แก่คนพื้นบ้านประมาณ 15 เปอร์เซ็นต์ของผู้ผลิต และขายให้พนักงานคนไทยและคนพื้นบ้านอีกประมาณ 8 เปอร์เซ็นต์ ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ประเภทผู้ซื้อสำหรับกรรการขายปลีก

ประเภทผู้ซื้อ	กลุ่มเมล็ดงาม		กลุ่มบางลระเก้า		รวม	
	จำนวนผู้ผลิต	ร้อยละ	จำนวนผู้ผลิต	ร้อยละ	จำนวนผู้ผลิต	ร้อยละ
พนักงานคนไทย	2	15.38	8	61.55*	10	76.93
คนพื้นบ้าน	2	15.38	-	-	2	15.38
ทั้ง 2 ประเภท	-	-	1	7.69	1	7.69
รวม	4	30.76	9	69.24	13	100

หมายเหตุ : * เพิ่มร้อยละ 0.01 เพื่อให้ผลรวมครบ 100 เปอร์เซ็นต์

2. การกำหนดราคาจำหน่าย โดยปกติราคาของเลือกที่จำหน่ายมักไม่คงที่ แม้แต่เลือกชนิดเดียวกันก็มีราคาซื้อขายที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของเส้นกกที่ใช้ทอ หากฝีมือในการจักกกมีความละเอียดจะได้เส้นกกที่มีขนาดเล็ก เมื่อทอเป็นผืนเลือกได้เลือกที่มีความประณีตสวยงามกว่ากกเส้นใหญ่ นอกจากนี้ราคาจำหน่ายยังขึ้นอยู่กับเทคนิคการย้อมสี ความยากง่ายในการทอ และการตกแต่งผืนเลือกอีกด้วย ในปัจจุบันนี้ผู้ผลิตจากท้องถิ่นอื่น เริ่มหันมาสนใจอาชีพทอเลือก เนื่องจากเห็นว่าเป็นการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ และในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดรายได้ด้วย ปริมาณเลือกที่ออกสู่ท้องตลาดจึงมีจำนวนมาก ซึ่งเป็นโอกาสให้พ่อค้าคนกลางกดราคาเลือกให้ถูกลง ซึ่งผู้ผลิตที่ไม่มีเงินทุนหมุนเวียนมากนักก็จำใจต้องขายไปในราคาที่พ่อค้า

คนกลางเล่นอให้ โดยไม่ล่ามารถที่จะชลอกการขายไว้ได้ จากการสำรวจพบว่าในเรื่องของการกำหนดราคาจำหน่ายนั้น จากตารางที่ 4.9 หน้า 56 จะเห็นว่า

ในกรณีที่ผู้ผลิตเป็นผู้จำหน่ายเอง (โปรดดูช่องที่ (1) ของตาราง) การกำหนดราคาจำหน่ายจะใช้วิธี

- ตกลงราคากัน ประมาณ 26 เปอร์เซ็นต์ (ผลรวมร้อยละของ (1) ข)
- กำหนดราคาตามท้องตลาดประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ (ผลรวมร้อยละของ (1) ง)

ในกรณีที่ผู้ผลิตขายให้แก่คนกลาง (โปรดดูช่องที่ (2) ของตาราง)

- ผู้ผลิตมีสิทธิกำหนดราคาเองเพียงประมาณ 2 เปอร์เซ็นต์ (ผลรวมร้อยละของ (2) ก)
- โดยการตกลงราคากันประมาณ 7 เปอร์เซ็นต์ (ผลรวมร้อยละของ (2) ข)
- คนกลางเป็นผู้กำหนดราคาให้ประมาณ 41 เปอร์เซ็นต์ (ผลรวมร้อยละของ (2) ค)
- กำหนดราคาตามท้องตลาดประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์ (ผลรวมร้อยละของ (2) ง)

ในกรณีที่ผู้ผลิตเป็นผู้จำหน่ายเองบ้างและขายให้คนกลางบ้าง (โปรดดูช่องที่ (3) ของตาราง)

- ผู้ผลิตเป็นผู้กำหนดราคาเองประมาณ 2 เปอร์เซ็นต์ (ผลรวมร้อยละของ (3) ก)
- โดยการตกลงราคากันประมาณ 2 เปอร์เซ็นต์ (ผลรวมร้อยละของ (3) ข)
- ใช้ราคาตลาดประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์ (ผลรวมร้อยละของ (3) ง)

จากข้อมูลนี้จะเห็นได้ว่า การจำหน่ายส่วนใหญ่ถึงประมาณ 55 เปอร์เซ็นต์ เป็นการขายผ่านคนกลาง และคนกลางเป็นผู้กำหนดราคาด้วยประมาณ 41 เปอร์เซ็นต์ ผู้ผลิตมีส่วนในการควบคุมราคาขายประมาณ 38 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เหลือประมาณ 21 เปอร์เซ็นต์ นั้นราคาจะเปลี่ยนแปลงไปตามราคาตลาด จึงพอจะสรุปได้ว่า การกำหนดราคาจำหน่ายนั้นส่วนใหญ่จะ

ขึ้นอยู่กับคนกลาง ตราบดที่ยังไม่มีมาตรฐานราคากำหนดไว้เช่นเดียวกับการซื้อขายสินค้าประเภทอื่น ก็ยังคงหาค่าเฉลี่ยราคาเป็นดัชนีได้ยากมาก

3. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจำหน่ายของผู้ผลิต ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจำหน่ายของผู้ผลิตที่ทำให้ปริมาณขายในระหว่างปีไม่คงที่นั้นมีหลายประการด้วยกัน จากการสำรวจพบว่า ปัจจัยเหล่านั้นเกิดจาก 1) ลูกค้าประจำประมาณ 43 เปอร์เซ็นต์ 2) เกิดจากภาวะเศรษฐกิจประมาณ 36 เปอร์เซ็นต์ 3) เกิดจากเทศกาลท่องเที่ยวประมาณ 6 เปอร์เซ็นต์ 4) เกิดจากปัจจัยทั้ง 1), 2) และ 3) ร่วมกัน ประมาณ 2 เปอร์เซ็นต์ 5) เกิดจากปัจจัยที่ 1) และ 2) ร่วมกันประมาณ 4 เปอร์เซ็นต์ และ 6) เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ อันได้แก่ การเพิ่มขึ้นของจำนวนคู่แข่งชั้นในสินค้าประเภทเดียวกันและสินค้าทดแทนอื่น เช่น เสื้อพลาสติก, เสื้อหนัง อีกประมาณ 9 เปอร์เซ็นต์ ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจำหน่ายของผู้ผลิต

ปริมาณการจำหน่ายขึ้นอยู่กับ	กลุ่มเล่มิตงาม		กลุ่มบางลระเก้า		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
1) ลูกค้าประจำ	9	19.14	10	23.40	20	42.54
2) ภาวะเศรษฐกิจ	7	14.89	10	21.28	17	36.17
3) เทศกาลท่องเที่ยว	-	-	3	6.38	3	6.38
4) ทั้ง 1), 2) และ 3)	1	2.13	-	-	1	2.13
5) ทั้ง 1) และ 2)	2	4.26	-	-	2	4.26
6) อื่น ๆ	2	4.26	2	4.26	4	8.52
รวม	21	44.68	26	55.32	47	100

หมายเหตุ : การที่จำนวนรวมของผู้ผลิตที่สำรวจไม่ครบ 58 รายเนื่องจากผู้ผลิตที่เหลืออีก 11 รายเห็นให้คำตอบว่าปริมาณขายระหว่างปีของตนคงที่ ฉะนั้นตัวเลขในตารางจึงปรากฏเพียง 47 ราย

จากตารางนี้ จะเห็นได้ว่า การที่ปริมาณการจำหน่ายในระหว่างปีของผู้ผลิตมักไม่คงที่นั้น สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากความต้องการของลูกค้าประจำและภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจัย 2 ประเภทนี้ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะหากว่าภาวะเศรษฐกิจดีโอกาสที่ผู้ผลิตจะจำหน่ายสินค้าได้มากและได้ราคาแพงจะเป็นไปได้ง่าย เนื่องจากลูกค้าประจำซึ่งก็คือพ่อค้าคนกลางที่รับซื้อนั้นมีความต้องการในสินค้าสูงขึ้น

ในเรื่องของการจำหน่ายเสื่อกกนี้ พ่อที่จะสรุปลักษณะของผู้ซื้อได้เป็น 2 ประเภทคือ

ประเภทที่ 1 ซื้อไปเพื่อใช้งาน หรือนุรักษ์งานหัตถกรรมประเภทนี้

ประเภทที่ 2 ซื้อไปเพื่อแปรรูปต่อเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดรายได้สูงขึ้น

ผู้ซื้อประเภทแรกนั้นก็คือ ผู้บริโภคนั่นเอง ผู้ซื้อประเภทนี้จะนำสินค้าไปใช้งานเอง หรือเก็บรักษาไว้เพื่อเป็นการอนุรักษ์ ซึ่งจะอยู่ในรูปของสินค้าสำเร็จรูปที่สามารถนำไปใช้งานได้ทันที ในกรณีนี้จะต้องเป็นเสื่อกกที่มีการเย็บริมเรียบร้อยแล้ว หรืออาจจะอยู่ในรูปของเสื่อพับ หรือผลิตภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ นั้นเอง โดยมากจะอยู่ในลักษณะของการขายปลีกจากผู้ผลิต ยกเว้นในกรณีของผู้ผลิตที่มีเงินทุนค่อนข้างมาก ซึ่งได้ทำการตัดเย็บเสื่อนั้นให้เป็นเสื่อพับ หรืออยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์แล้วนั้นก็จะขายให้แก่ผู้ซื้อประเภทที่สองคือ พวกพ่อค้าคนกลางในลักษณะของการขายส่ง เนื่องจากผู้ผลิตไม่มีร้านจำหน่ายสินค้าของตนเอง

ส่วนผู้ซื้อประเภทที่สอง อันได้แก่ พวกพ่อค้าคนกลางนั้น จะทำการรับซื้อเสื่อกกที่ยังไม่อยู่ในสภาพซึ่งพร้อมจะใช้งานได้จากผู้ผลิต กล่าวคือ เสื่อกกนั้นยังไม่ได้รับการเย็บริมให้เรียบร้อย หรือยังไม่มีมีการตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ไว้ก่อน นั้นเอง คนกลางที่รับซื้อไปจะนำเสื่อกกเหล่านี้ไปทำการตัดเย็บเป็นเสื่อพับหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ อีกหลายชนิด จากนั้นจึงจะนำออกจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคอีกต่อหนึ่ง

โดยปกติแล้ว หากการทอเสื่อกกนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องใช้เครื่องประดับเล็ก ๆ น้อย ๆ ต่อ ขนาดของผืนเสื่อจะอยู่ในช่วงประมาณ 3 คืบ ถึง 5 คืบ ซึ่งเป็นขนาดที่ไม่ใหญ่โตนัก ทั้งนี้เพราะผู้ที่ทำการตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์นั้นจะต้องนำผืนเสื่อไปตัดต่อเอาเองตามความเหมาะสม ซึ่งมักต้องตัดเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องทอเสื่อกกใหญ่โตนัก แต่ถ้าจะนำเสื่อนั้นไปตัดเย็บเป็นพวกเสื่อพับ ขนาดของ

ผืนเสือปกติก็น่าจะอยู่ในช่วงตั้งแต่ 5 คืบ ถึง 10 คืบ

อนึ่ง สำหรับชาวเลมัตงาม และชาวบางสระเก้า้นั้น นิยมทอเสื่อในลักษณะของเสื่อผืนตั้งแต่ 5 คืบ ถึง 10 คืบ และทำการตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทเสื่อพับเท่านั้น โดยผู้ใช้ล้มปอกระเจาเป็นเส้นยืนของผืนเสื่อ ทำให้เสื่อคงทนและมีอายุการใช้งานยาวนาน ส่วนการตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แบบอื่น ๆ นั้น จากการสำรวจพบว่า มีผู้ผลิตเพียงรายเดียวในกลุ่มบางสระเก้าที่จัดทำ ดังนั้นในเรื่องของผลิตภัณฑ์จากเสื่ออกกซึ่งผู้วิจัยจะเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับต้นทุนและอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในบทต่อไป 2 ประเภท คือ ชุดรองภาชนะ เช่น จาน แก้ว และกล่องใส่กระดาษเช็ดมือเช็ดหน้านั้น ได้มาจากการสอบถามผู้ผลิตในหมู่บ้านเขาน้อย ตำบลบางกะจะ อำเภอเมืองสมุทร ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่นิยมนำเสื่อผืนมาทำการตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยที่เสื่อนั้นใช้เอ็นพลาستيكเป็นเส้นยืนของเสื่อ ซึ่งผู้ผลิตชาวเขาน้อยให้เหตุผลว่า พื้นที่ยังของเขาน้อยไม่มีการปลูกปอ และเอ็นพลาستيكนั้นมีขนาดเล็กกว่าเอ็นปอ และมีความเหนียวนุ่ม เหมาะแก่การประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้เครื่องประดับต่าง ๆ เมื่อตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แล้วจะทำให้ดูเรียบร้อยกว่าการใช้เอ็นปอเป็นเส้นยืนของเสื่อ ซึ่งในปัจจุบันนี้ความต้องการของตลาดในส่วนที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ก็มีแนวโน้มสูงกว่าพวกเสื่อผืน โดยที่รูปแบบของผลิตภัณฑ์นั้นอาจมีแบบที่นิยมอยู่ก่อนแล้วผลิตตามแบบเดิม หรืออาจมีการถอดแทรกลักษณะศิลปวัฒนธรรมประจำพื้นบ้านเข้าไปให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งลักษณะหลังนี้ส่วนใหญ่มักจะมุ่งขายแก่นักที่คณาจารย์ หรือนักท่องเที่ยวเพื่อซื้อกลับไปเป็นของที่ระลึกฝากบรรดาญาติพี่น้องมิตรสหายของตน ดังนั้นในส่วนที่เกี่ยวกับตลาดของสินค้าเสื่ออกกทั้งหลายเหล่านี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ผลิตจะต้องคำนึงถึงแบบ คุณภาพ และรสนิยมของผู้ใช้เสื่ออยู่เสมอ